

Małe studium biblijne

GENEALOGIE

1 Mż 4,17 - 5,32

Okres od stworzenia Adama, upadku w grzech, bratobójstwa, aż do potopu, autor wypełnił dwoma genealogiami. Miały one przedstawić wzrostanie zła moralnego na świecie, czemu najpierw ulegli Kainici, a z czasem także i Setyci. Jako pierwsi wymienieni są Kainici. Wymieniając imiona zarówno Kainitów jak i Setytów, podają ich znaczenia, których nieraz jest kilka i to bardzo różnych. Wynika to z faktu, że Izraelici zapisywali spółgłoski wiedząc, jakich użyć samogłosek. Po 70 roku n.e., gdy Żydzi się rozproszyli i coraz rzadziej korzystali z języka hebrajskiego, zanikła znajomość używania samogłosek. W VI w. grupa uczonych nazwanych masoretami stworzyła system zapisu samogłosek. W zależności od formy gramatycznej i samogłoski wyrazy mogły mieć różne znaczenia.

Kain i Set byli dziećmi tych samych rodziców, czyli byli braćmi. Różnili się jednak od siebie pod względem duchowym i moralnym, co właśnie ukazują nam ich genealogie. Centralnym punktem genealogii Kainitów jest Lamech, który moralnie bardzo nisko upadł.

Genealogia Kainitów 4,17- 24.

Obejmuje ona siedmiu potomków Kaina, czyli pokoleń, co symbolizuje pewną zamkniętą całość. Nie znamy imienia żony Kaina, ani też skąd się wzięła. Niektórzy uczeni uważają, że była to jego siostra. Inni zaś uważają, że autor założył istnienie większej ilości ludzi niż tylko rodzina Adama i Ewy.

Pierwszym potomkiem Kaina był Henoch, tzn. „poświęcony”. Kain, który miał być wygnańcem, zbudował miasto - Biblia nam nie podaje z jakiego materiału, z kim i jak. Jego działanie tak ocenia ks. Lemański¹: „Zachowanie Kaina można zinterpretować jako próbę zmiany swej sytuacji. Mimo wyroku skazującego go na wygnanie z daleka od swoich krewnych, bratobójca próbuje zapuścić gdzieś korzenie, uciekając od tułaczego (nomadycznego?) stylu życia”.

Miasto to nazwał na cześć pierworodnego syna Henoch tzn. „poświęcony”.

Irad był synem Henocha. Badacze podają różne znaczenia tego imienia: „miasto”, „gwizd”, „dziki osioł”, „twardy”, „mocny”.

Mechujael - „zgaszony przez Boga”, „kapłan Boga”, „Bóg dający życie”.

Metuszael - „mąż Boży”, „człowiek Boga”, „wymodlony”.

Lamech - „silny młodzieniec”, „ciemnizca”.

Za jego czasów nastąpiło zdżyczenie obyczajów, o czym może świadczyć prawo odwetu i poligamia, której dopuścił się jako pierwszy. Imię jednej jego żony było Ada, co badacze tłumaczą jako „piękna”, „ozdobna”, „wymalowana”, „blondynka”; a drugiej - Sella - „ciemna szatynka”, „mająca piękny głos”, „dzwoniąca”.

Pierworodny syn Lamecha miał na imię Jabel „koczownik”, Beduin, przenoszący się z dużymi stadami bydła, wielbłądów, z miejsca na miejsce, hodowca. Drugi syn nosił imię Jubal, tj. baran, róg barani, trąba. Określony jest w 4,3 jako „praojciec wszystkich grających na cytrze i na flecie”, przy czym słowo „ojciec” nie oznacza wynalazcy, lecz praojca plemienia, które służyło z takiej umiejętności. Trzeci miał na imię Tubal-Kain „kował”, „żelazo”. Określa go jako zajmującego się produkcją narzędzi metalowych z miedzi i żelaza.

Lamech miał też córkę, której imię poznajemy. Jest to pierwsze po Ewie znane nam imię kobiece - Naama, co naukowcy tłumaczą „miła”, „urocza”, „powabna”, „piękna”, „śpiewająca”. Jak pisze ks. Janusz Lemański², późniejsza tradycja rabiniczna widziała w niej nie tylko przyszłą żonę Noego, ale i patronkę muzyki ludowej oraz nauczycielkę pieśni żałobnych.

Pieśń Lamecha 4,23-24 jest najstarszym utworem poezji hebrajskiej. Z powodu swej treści przez niektórych badaczy jest nazywaną „pieśnią mieczy”. Uważana jest za świadectwo „kultury bezprawia” i wzrostu okrucieństwa. Jest także przykładem, że gwałtowność i złość Kaina przeszła na jego potomków. Lamech zapowiada w niej, że krzywdzącego go, obojętnie, czy to dziecko czy mężczyzna, srodze ukarze. Ostrzega, że nikt nie ujdzie jego zemsty. Ta smutna w swej treści pieśń jest świadectwem zaniku poczucia winy u Kainitów, wyboru drogi przemocy i nienawiści. Lamech jest jeszcze gorszy od Kaina, gdyż on wstydział się swojej zbrodni. Lamech zaś chwali się swoimi zbrodnymi zamiarami. To pełne nienawiści „prawo zemsty” pokazuje przyczynę wzrostu przemocy i bezprawia. Wynalazki same w sobie nie są złe, ale złem jest niewłaściwe ich użytkowanie spowodowane złymi myślami i dążnościami. Posiadając umiejętność obróbki metalu (choćby od syna), zamiast ją wykorzystywać w pozytywnych celach, wykorzystał ją, produkując broń

– narzędzie do realizacji przemocy, panowania i zabi-
jania przeciwników.

Genealogia Kainitów świadczy o tym, że byli oni twórcami cywilizacji - budowa miasta, pa-
sterstwo, handel, muzyka, śpiew, obróbka metalu. Przyczynili się do rozwoju materialnego, technicz-
nego. Troszczyli się o dobra materialne. Niestety, w swoim materialnym rozwoju zapomnieli o Stwórcy, Jego porządku. Nie dbali, nie troszczy-
li się o posłuszeństwo Bogu, dobra moralne, ale ustalali własne normy moralne i prawne, uwa-
żając je za dobre, dlatego też szerzyła się przemoc i zło. Potomstwo Kaina, tak jak i on sam to zrobił, zlekceważyło Bożą radę, by panować nad poku-
sami, by w wyborze dobra i zła zdać się na Boga. Genealogię Kainitów kończy imię córki Lamecha – Naamy, o której nie mówi się, że doczekała po-
tomstwa.

Genealogia Setytów 4, 25- 26 i 5,1- 32

W 4, 25-26 mamy fragmentaryczną genealogię Setytów pochodzącą z tradycji J, natomiast w 5,1-32 mamy genealogię pochodzącą z tradycji kapłańskiej P.

Ta ostatnia nawiązuje do aktu stworzenia człowieka, napełniania ziemi i błogosławieństwa dla człowieka, które będzie teraz przekazywane kolejnym pokoleniom. Adam, stworzony na obraz i podobieństwo Boże, daje teraz życie Setowi poprzez naturalne narodziny, (5,3) **„zrodził go na swoje podobieństwo”**. Tak więc dzieci zawierają w sobie podobieństwo zarówno do rodziców jak i do „obrazu Bożego”.

Autor genealogii skupia się na pierworodnych, wymieniając ich imiona, a spłodzenie młodszego potomstwa podaje jedynie do wiadomości, lakonicznie informując: **„i zrodził synów i córki”**. Wyjątkiem jest Kain, który mimo iż był pierworodnym, został z niej usunięty. Cechą charakterystyczną jest pewien schemat: X żył a lat i zrodził Y, po narodzeniu Y żył X b lat i zrodził synów i córki. X przeżył a+b lat i umarł. Od tego schematu jest tylko jeden wyjątek – Henoch, przy którym nie ma wzmianki **„i umarł”**.

Adam żył 130 lat i zrodził Seta, po narodzeniu Seta Adam żył 800 lat i zrodził synów i córki. Adam przeżył lat 930 i umarł.

Set łącznie żył lat 912. Imię to, wg niektórych egzegetów, oznacza położyć fundament nowej społeczności wybranych przez Stwórcę, która w sposób szczególny ma prowadzić walkę ze złem.

Enosz żył lat 905. Enosz to człowiek, który zaczęła wzywać imienia Boga, czyli dał początek kultu ku czci prawdziwego Boga. Określenie „wzywać

imienia” nie oznacza poznanie tego imienia, ale oddanie Bogu czci przez publiczny kult. Dzięki temu kultowi Setyci odsunęli się znacznie, duchowo i mentalnie od Kainitów, zainteresowanych głównie rozwojem cywilizacji materialnej.

Kenan żył lat 910 – „kował, oszczep”

Mahalael żył lat 895- „chwalący, wielbiący Boga”

Jered żył lat 962- badacze różnie tłumaczą to imię – „róża, sługa, odważny, zstępować, przypuszcza się że wstępowano w związki małżeńskie z Kenitami, co spowodowało w rezultacie upadek Setytów i potop.

Henoch żył lat 365, specjalny przyjaciel Boga, **„chodził z Bogiem”**, tzn. żył pobożnie, miłował Boga i był Mu posłuszny. W 24 w. czytamy: **„Henoch chodził z Bogiem, a potem nie było go, gdyż zabrał go Bóg”**. Na podstawie tych słów zrodziła się legenda o Henochu oraz literatura związana z jego imieniem – apokryficzne, poza biblijne księgi Henocha. Jej ślady znajdujemy w Hbr 11,5. Tekst biblijny nie mówi, dokąd zabrał Bóg Henocha. Septuaginta używa słowa, które klasycy literatury greckiej rozumieją jako „wejście do grona bogów”. Św. Tomasz uważał, że zabrał go Bóg do raju ziemskiego. Niektórzy współcześni komentatorzy uważają, że wyrażenie „*lagah*” należy rozumieć jako przedwczesną śmierć Henocha, która była dla niego dowodem łaskawości Boga, zabierającego go z zepsutego moralnie świata. Niektórzy badacze uważają, że w Hbr 11,5 **„aby nie oglądał śmierci”** chodzi o nieoglądanie śmierci tych, którzy zginęli w wodach potopu. Autor tekstu przez to wyrażenie chciał zaznaczyć, że osoba tak pobożna, żyjąca tak blisko Boga, nie mogła być ukarana potopem. Henoch jest przedstawiony jako wzór pośród zepsutego świata. Autorzy Hbr 11, 5; Judy 14-15, nawiązując do etiopskiej Księgi Henocha, uważają go za męża heroicznej wiary i za kaznodzieję wzywającego grzeszną ludzkość do pokuty.

Metuszelach żył lat 969- **„mąż strzały”**, żył najdłużej, bo 969 lat. Zmarł w roku potopu, ale go nie doczekał, raczej potop czekał na jego śmierć. Niektórzy historycy dopatrują się wytłumaczenia liczby 969 w dacie rozpoczęcia kataklizmu - 17 dnia drugiego miesiąca roku, jakby te 17 dni zostało ludziom darowane.

Ciekawostką jest, że przez „17” dzielą się: data urodzenia potomka (187), pozostałych lat życia (782), całego żywota 969.

Lamech żył lat 777.

Noe żył lat 950 – „ten nas pocieszy”

łączy czasy przedpotopowe z tymi, które nastą-

piły po potopie. Jego synowie to:

Sem- „imię którego pamięć jest trwała”

Cham- „gorący”

Jafet – „rozszerzyć”

Z 1 Mż 9, 24 wynika, że najstarszym synem Noego był Sem, później Jafet, a najmłodszym był Cham. Ich imiona są tutaj celowo wymienione ze względu na rolę, jaką mieli oni odegrać po potopie. Mieli stać się praojcami trzech wielkich odłamów ludzkości: Semitów, Jafetytów, Chamitów.

Podane tutaj oraz podane przy innych patriarchach lata życia budzą w nas liczne pytania i wątpliwości. Różnie też są one interpretowane. Niektóre w swoim opracowaniu przytacza Michał Peter³, m.in., że „Hipoteza (Heuslera) lat skróconych głosi, iż od Adama do potopu rok liczy tylko nasze 3 miesiące, natomiast od Abrahama do Józefa – 8 miesięcy”. Inni uczeni przyjmują, że imiona patriarchów i długość życia są nazwami i historią poszczególnych plemion. Grono uczonych przyjmuje także dosłowne rozumienie wielości lat życia. Ta długość życia wydaje nam się być nierealną, a przecież jesteśmy naoczniymi świadkami i to odczuwającymi na sobie zmianę klimatu, zmianę jakości powietrza, w którym jest coraz mniej ozonu a coraz to więcej trucizn. Bez wątpienia ma to wpływ nie tylko na stan naszego zdrowia, ale i na długość życia. Na długość życia (z wyjątkiem Henocha), jak ukazują dzieje praojców i patriarchów, ma wpływ posłuszeństwo Bogu, „chodzenie z Bogiem.” Osoby chodzące własnymi drogami żyły krócej od tych, które chodziły z Bogiem i były Mu wierne i posłuszne. Autor genealogii chciał powie-

dzieć, że pokolenie po potopie jest kontynuacją tych, którzy wywodzą się od pierwszego człowieka w linii genealogicznej Seta. Wyraźnie widzimy, że ludzie przed potopem żyli znacznie dłużej niż po potopie. Długość życia od Adama do Noego waha się między 700- 969 lat, a od Noego do Abrahama 100- 200, a później 70- 80 lat. Jest to wynikiem pogłębiającego się moralnego upadku człowieka. Z tego powodu Bóg ograniczył długość ludzkiego życia do 120 lat (1 Mż 6,3), a praktycznie, jak pisze Psalmista 90,10 „życie nasze trwa lat siedemdziesiąt, a gdy sił stanie lat osiemdziesiąt”.

ks. Andrzej Mendrok

Literatura:

Ks. dr Stanisław Łach. Księga Rodzaju. Pallotinum Poznań 1962,

Ks. Jacek Lemański. Księga Rodzaju. Tom I, część 1. Michał Peter. Prehistoria Biblijna. Poznań 1994,

Dariusz Adamczyk. Zepsucie moralne ludzkości jako przyczyna potopu. w : Studia Warmińskie XLVII (2010).

Przypisy

¹ Ks. Jacek Lemański. Kainici i Setyci (Rdz 4,17-26)- pytanie o kierunek rozwoju cywilizacji. str. 87 dostęp: file:///C:/Users/user/Downloads/07_lemanski_janusz%20(2).pdf

² Ks. Jacek Lemański. Księga Rodzaju. Tom I, część 1. str. 305

³ Michał Peter. Prehistoria Biblijna. Poznań 1994

DOM REKOLEKCYJNO-WYPOCZYNKOWY BETANIA

Pokoje z miejscami
noclegowymi

Apartament

Całoroczne domki
letniskowe

Kuchnia domowa

Bezprzewodowy internet

Organizacja przyjęć
(urodziny, konfirmacje...)

Catering

Bielsko-Biała ul. Miętowa 70

tel. (033) 818 32 73

kom. 506 426 772

www.betania.org.pl

www.facebook.com/DW.Betania